

navnlig fordi Forventningen om, at Lønforhøjelser vil blive fastholdt, gør Arbejdsgiverne forsigtige. Ogsaa paa uorganiserede Markeder stiger Lønnen, naar Beskæftigelsen kommer over 90 %. Han er enig med de to Fagforeningsrepræsentanter om, at tilbageholdende Lønpolitik fra Fagforeningernes Side maa være noget ekstraordinært og midlertidigt. Staten maa, som Meidener fremhæver, have Ansvar og ved Finanspolitik eller paa anden Maade hindre overdreven Efterspørgsel. Ellers mister Fagforeningerne deres Indflydelse. Der er ingen Mening i at tale om Ansvar og rimelig Lønpolitik, naar Overenskomster alligevel ikke er bestemmende for Lønniveauet.

Til Rehns to Betingelser for Stabilisering uden Tvang (ligevægtige Lønrelationer og Begrænsning af Gevinsterne) tilføjer Wickman yderligere to: at Leveomkostningerne holdes nogenlunde konstante, og at Indkomstudligning foregaar ved Hjælp af andre Midler, saa at det ikke bliver nødvendigt at anvende Lønforhøjelse hertil.

Hovedindtrykket, man faar af den interessante lille Bog, er, at man ikke kan vente, at Fagforeningerne ved »socialt ansvarlig« Politik kan klare Problemet fuld (eller meget høj) Beskæftigelse, men — som Lundberg siger i sit indledende Stykke — at der stadig er Plads for en Mangfoldighed af forskellige Meninger og højst forskellige Forslag. Forskellig Maalsætning og skiftende Betingelser efter Tid og Sted vil ikke gøre denne Mangfoldighed mindre.

F. Zeuthen.

Alan T. Peacock: The Economics of National Insurance. William Hodge & Co. London 1952. 126 s. Pris: 8 sh 6 d.

Peacocks Bog bringer en kritisk Analyse af væsentlige Sider ved den faa Aar gamle Beveridgeske Socialforsikring. Det er navnlig Forsøget paa at gennemføre en fra de almindelige Statsfinanser adskilt Forsikring omfattende samtlige Borgere, han vender sig imod. Trods Anvendelse af forsikringsteknisk Terminologi, bl. a. med

Hensyn til faste, tvungne Bidrag, som ikke har nærmere Forbindelse med Risikoen Størrelse, og Operation med en Regnskabskonto, der kaldes Reserve, kommer det hele alligevel ikke til at fungere som virkelig Forsikring, saaledes som man kender denne fra den private Økonomi. En Opspaltning af Statens Funktioner mellem et særligt »uafhængigt Forsikringsfond« og den egentlige Statskasse er heller ikke i Overensstemmelse med de Formaal, man er enig om at stræbe efter, hverken de beskæftigelses- eller prisstabiliserende, produktionsfremmende, indkomstudlignende eller de rent finansielle Sparebestræbelser med Hensyn til Administrationsomkostningerne.

Trods hele Forsikringsfacaden kan man derfor ikke lade være at tilpasse en højtideligt vedtaget, tilsyneladende uafhængig Forsikringsordning til Statens og Samfundets skiftende Behov. Prisstigningen tvinger til at sætte Ydelserne op. Man forsværer dette ved at henvise til de opsamlede Reserver og »skaffer Midler« ved at henvise til, at Arbejdsløsheden har været under 2 (to) Procent og ikke som forudsat 8, hvorfor man i Fremtiden tør regne med 4! Foruden det mindre væsentlige, at Systemet paa Grund af Fremtidens Aldersfordeling i stigende Grad gøres »forsikringsmæssigt insolvent«, og Financieringen ved almindelige Skatter derfor efterhaanden bliver helt dominerende, forsvinder herved det betydningsfulde Led i Købekraftsbegrænsningen ved Overbudgettering paa det almindelige Statsregnskab plus de særlige Fonde, som »Forsikrings«-Ordnningen faktisk har været. Denne Opgave maa da løses paa en anden Maade.

Forsikringsfondens Køb af lange Statsobligationer og de Obligationsarter, Staten ønsker købt, er i første Instans et internt Anliggende mellem Statsinstitutioner, men kan ved Bankens Medvirken udnyttes i Rentepolitikken. Selv om Ordningen saaledes kan bidrage til at tilsløre, hvad der virkelig foregaar, vindes der næppe paa længere Sigt noget reelt. Reserver, der bestaar i, at Staten i et særligt Fond op-

navnlig fordi Forventningen om, at Lønforhøjelser vil blive fastholdt, gør Arbejdsgiverne forsigtige. Ogsaa paa uorganiserede Markeder stiger Lønnen, naar Beskæftigelsen kommer over 90 %. Han er enig med de to Fagforeningsrepræsentanter om, at tilbageholdende Lønpolitik fra Fagforeningernes Side maa være noget ekstraordinært og midlertidigt. Staten maa, som Meidener fremhæver, have Ansvar og ved Finanspolitik eller paa anden Maade hindre overdreven Efterspørgsel. Ellers mister Fagforeningerne deres Indflydelse. Der er ingen Mening i at tale om Ansvar og rimelig Lønpolitik, naar Overenskomster alligevel ikke er bestemmende for Lønniveauet.

Til Rehns to Betingelser for Stabilisering uden Tvang (ligevægtige Lønrelationer og Begrænsning af Gevinsterne) tilføjer Wickman yderligere to: at Leveomkostningerne holdes nogenlunde konstante, og at Indkomstudligning foregaar ved Hjælp af andre Midler, saa at det ikke bliver nødvendigt at anvende Lønforhøjelse hertil.

Hovedindtrykket, man faar af den interessante lille Bog, er, at man ikke kan vente, at Fagforeningerne ved »socialt ansvarlig« Politik kan klare Problemet fuld (eller meget høj) Beskæftigelse, men — som Lundberg siger i sit indledende Stykke — at der stadig er Plads for en Mangfoldighed af forskellige Meninger og højst forskellige Forslag. Forskellig Maalsætning og skiftende Betingelser efter Tid og Sted vil ikke gøre denne Mangfoldighed mindre.

F. Zeuthen.

Alan T. Peacock: The Economics of National Insurance. William Hodge & Co. London 1952. 126 s. Pris: 8 sh 6 d.

Peacocks Bog bringer en kritisk Analyse af væsentlige Sider ved den faa Aar gamle Beveridgeske Socialforsikring. Det er navnlig Forsøget paa at gennemføre en fra de almindelige Statsfinanser adskilt Forsikring omfattende samtlige Borgere, han vender sig imod. Trods Anvendelse af forsikringsteknisk Terminologi, bl. a. med

Hensyn til faste, tvungne Bidrag, som ikke har nærmere Forbindelse med Risikoen Størrelse, og Operation med en Regnskabskonto, der kaldes Reserve, kommer det hele alligevel ikke til at fungere som virkelig Forsikring, saaledes som man kender denne fra den private Økonomi. En Opspaltning af Statens Funktioner mellem et særligt »uafhængigt Forsikringsfond« og den egentlige Statskasse er heller ikke i Overensstemmelse med de Formaal, man er enig om at stræbe efter, hverken de beskæftigelses- eller prisstabiliserende, produktionsfremmende, indkomstudlignende eller de rent finansielle Sparebestræbelser med Hensyn til Administrationsomkostningerne.

Trods hele Forsikringsfacaden kan man derfor ikke lade være at tilpasse en højtideligt vedtaget, tilsyneladende uafhængig Forsikringsordning til Statens og Samfundets skiftende Behov. Prisstigningen tvinger til at sætte Ydelserne op. Man forsværer dette ved at henvise til de opsamlede Reserver og »skaffer Midler« ved at henvise til, at Arbejdsløsheden har været under 2 (to) Procent og ikke som forudsat 8, hvorfor man i Fremtiden tør regne med 4! Foruden det mindre væsentlige, at Systemet paa Grund af Fremtidens Aldersfordeling i stigende Grad gøres »forsikringsmæssigt insolvent«, og Financieringen ved almindelige Skatter derfor efterhaanden bliver helt dominerende, forsvinder herved det betydningsfulde Led i Købekraftsbegrænsningen ved Overbudgettering paa det almindelige Statsregnskab plus de særlige Fonde, som »Forsikrings«-Ordnningen faktisk har været. Denne Opgave maa da løses paa en anden Maade.

Forsikringsfondens Køb af lange Statsobligationer og de Obligationsarter, Staten ønsker købt, er i første Instans et internt Anliggende mellem Statsinstitutioner, men kan ved Bankens Medvirken udnyttes i Rentepolitikken. Selv om Ordningen saaledes kan bidrage til at tilsløre, hvad der virkelig foregaar, vindes der næppe paa længere Sigt noget reelt. Reserver, der bestaar i, at Staten i et særligt Fond op-

samler egne Obligationer, er og bliver dog fiktive.

Ved Siden af Kritikken af den bestaaende Ordning omtales med Forfatterens Tilslutning en Gruppe af Reformforslag, hvorefter Statens Forsøg paa at paavirke Indkomstfordelingen skulde kunne gennemføres paa en simplere og mindre produktionshæmmende Maade. Der opnaas for Tiden langt større fordelingsmæssige Virkninger ved Pristilskud, Sundhedsvæsen, Skole- og Boligpolitik end gennem Socialforsikringen, hvoraf en stor Del finansieres ved Præmier paa de forsikrede, der virker som Kopskat, og ved Arbejdsgiverbidrag, som har Karakter af Forbrugsbeskatning. I den radikaleste Form gaar Forslagene ud paa Afskaffelse af Størstedelen af nævnte Velfærdsydelser samt Huslejeregulering og Forsikringsbidrag og i Stedet Ydelse til *alle*, syge og raske, Børn og voksne af et fast Beløb, der dækker Eksistensminimum og finansieres ved en proportional Skat. Beløbet kan differentieres efter Alder og Familieforhold og kan let varieres efter Konjunkturforholdene. Af praktiske Grunde modereres Forslaget dog ved Tillægsydelser til Personer, der ikke kan klare sig selv, og en vis Differentiering af Beskatningen. En ensartet Ydelse til alle bliver jo let enten utilstrækkelig for de trængende eller alt for kostbar.

Naar Fordelen ved at faa Understøttelse paa Grund af Svagelighed o.s.v. reduceres stærkt, styrkes Interessen i at fortsætte Arbejdet, og der kan spares paa Kontrolapparatet. Ved at undgaa progressiv Beskatning eller andre Former for forhøjet Marginalbeskatning søger man ogsaa at opretholde Arbejdslysten. De kontante og ubetingede Ydelser anbefales i Overensstemmelse med Velfærdsteorien, idet de enkeltes Valgfrihed bevares. Nogen Frygt er der dog for, at Minimumsydelsen til alle kan nedsætte Arbejdslysten.

Den lille Bog er ikke helt nem Læsning for ikke-Englændere, som ikke forud har nøje Kendskab baade til den engelske So-

cialforsikring og engelske Finanser, idet den behandler en Række af de sidste Aars aktuelle Spørgsmaal. Men man lærer alligevel noget. Det vises bl. a., hvorledes Beveridgeplanen har medført en Nedgang i Socialforsikringens Administrationsomkostninger fra over 10 % af Ydelserne i 1938 til knapt 7 % i 1950, — og, hvad der er vigtigere, langt større Fuldstændighed i den sociale Sikring er ogsaa naaet. Alligevel er der Forhold, der truer med at sprænge denne Forsikringsplan paa langt Sigt, dette Forsøg paa at skabe en stabil og uafhængig Stat i Staten. Ikke alene Prisstigninger ændrer alle Forudsætninger, men Kravene om Enhed i Statens Politik under skiftende og paatrængende Behov gør det vanskeligt at fastholde forud fikserede Bidrag og Ydelser samt Konteringer i særlige Fonds, idet den indre Nødvendighed, som findes inden for en virkelig Forsikring, slet ikke er til Stede i en offentlig og hele Befolkningen omfattende, lovbestemt Ordning. *F. Zeuthen.*

Jan Tinbergen, Econometrics, London 1951, George Allen & Unwin Ltd., 1941. 258 sider. Pris: 36 sh.

I 1948 udkom en dansk oversættelse (ved Sven Danø) af Tinbergens *Econometrie* fra 1941. Der blev ved den lejlighed givet en forholdsvis udførlig anmeldelse i N. T. (1949, 3.—4. hæfte), således at det ved fremkomsten af en ny udgave af bogen på engelsk turde være tilstrækkeligt at henvise til den tidligere anmeldelse. Det bør dog tilføjes, at den engelske udgave fremtræder stærkt udvidet. Et nyt afsnit om økonomisk politik i relation til økonomiske undersøgelser er kommet med. Et appendix med en oversigt over korrelationsanalyse, accelerationsprincippet samt måling af udenrigshandelens elasticiteter er også nyt. Bogen hævder sig stadig som overordentlig let læselig og er dertil mere up to date end 1948-udgaven.

P. Nørregaard Rasmussen.